

נושא
 עשרות ומאות שלמות

 שם הפעילות
 הוסף והורד מ- 500

 סוג הפעילות
 הקנייה בקבוצה+תרגול

תקציר

תלמידים ישנו מספרים תלת-ספרתיים על-ידי הוספה או הורדה של לבנים יחידות, לבנים-של-10, או לבנים-של-100. לאחר שיסיימו את המניפולציה החשבנית, התלמידים ישערו, יבנו ויארזו את הלבנים "ככל האפשר" וישומו את התוצאות. בתחילה יבצעו את הפעילות בהתאם להוראות המורה, אחר-כך במשחק בשלישיות ולבסוף בתרגול אישי.

מטרות

- התלמידים יבינו את ההבדל בין יחידות עשרות ומאות כאשר המספר המייצג אותם שווה.
- התלמידים יבינו את המבנה של בסיס 10 על-ידי הוספה/החסרה של יחידות, עשרות או מאות.
- התלמידים יבנו וישומו מספרים תלת-ספרתיים.
- התלמידים יפתחו אסטרטגיה משלהם להשערת התוצאה ואז יבדקו זאת בעזרת הלבנים.

עזרים

לוח מבנה עשורי + כרטיסיות, לבנים, שתי קוביות, דף 3042/1 לתעוד התהליך הכתתי, דף 3042/2 לתעוד משחק השלשות, 2 דפים לתרגול אישי.

פעילות

ארגון מקדים:

הדביקו על אחת הקוביות מדבקות. **+יחידות** **-יחידות** **+עשרות** **-עשרות** **+מאות** **-מאות**. חלקו את התלמידים לשלשות. הניחו לפני כל שלישייה לוח מבנה עשורי. תנו לאחד מבני הזוג את תפקיד ה"מתעד" (תפקידו לרשום את המספרים המשתנים), לשני את תפקיד "אחראי הלבנים" שתפקידו להניח או להסיר לבנים, בהתאם להוראות מלוח המבנה העשורי, ולשלישי את תפקיד ה"כרטיסן" שתפקידו להתאים בין כרטיסי המספר לכמות הלבנים שעל הלוח, ולארוז לבנים במידת הצורך.

מהלך הפעילות:

- בקשו מכולם להניח על הלוח שלפניהם חמש לבנים-של-10 ו-5 לבנים יחידות.
- שאלו: כמה לבנים יש? - ה"כרטיסן" מתאים את הכרטיסיות ללבנים שעל הלוח (55) וה"מתעד" רושם את המספר על הדף שלפניו.
- "הוסף 2 יחידות" (הילד האחראי על הלבנים מוסיף שתי לבנים יחידות ללוח המבנה העשורי), ה"כרטיסן" מתאים את הכרטיסיות ללבנים שעל הלוח (55) וה"מתעד" רושם את המספר על הדף שלפניו.
- שאלו: "מה המספר" ...? (57).
- "הוסף שתי עשרות" - מה המספר? (77).
- "הוסף שתי מאות" - מה המספר? (277).
- "הורד 3 עשרות" - מה המספר? (247).
- "הורד 3 יחידות" - מה המספר? (244).
- "הוסף 4 מאות" - מה המספר? (644)...
- המשיכו לשחק בהתאם ליכולתם של התלמידים, עם "הורד" ו"הוסף".

פעילות

- כאשר התלמידים הבינו את התהליך בקשו מהם להוריד את כל הלבנים מהלוח. כל אחד מהתלמידים יחליף תפקיד עם היושב לימינו ויתחילו את המשחק מהתחלה.
 - לדוגמה: בקשו מהילדים להניח על הלוח 3 לבנים-של-100, 5 לבנים-של-10 ו-2 לבנים יחידות (352). ואמרו:
 - "הוסף 4 לבנים-של-10", מה המספר? (392).
 - "הוסף 4 לבנים-של-100" מה המספר? (792).
- חזרו על התהליך פעם נוספת כדי שכל אחד מילדי הקבוצה יתנסה בכל אחד מהתפקידים. בשלב מתקדם יותר, אפשרו לילדים לשער מה יהיה המספר על הלוח, לפני שהם מוסיפים אליו או מסירים ממנו את הלבנים ולאחר מכן שיבדקו את השערתם.

המשחק – בשלישיות

ארגון מקדים:

- סדרו את הכתה בשלישיות. תלמיד אחד תפקידו הוא "לתעד", תלמיד שני תפקידו "אחראי לבנים". ותלמיד שלישי הוא ה"כרטיסן". לפני המשחק יש להבהיר מה יהיה משך המשחק – שמונה הטלות קוביה לכל קבוצה. כמו כן יש להגדיר את שיטת הניקוד למנצח – בנושא זה ישנן מספר אפשרויות:
- השלישיה שיש לה את המספר הקטן ביותר לאחר 5 הטלות.
 - השלישיה שיש לה את המספר הגדול ביותר לאחר 5 הטלות.
 - השלישיה שיש לה את המספר הקרוב ביותר ל-500.

מהלך המשחק:

- אמרו לכל שלישיה להתחיל עם 2 לבנים-של-100, התלמידים מטילים את הקוביות לפי תור. ומשחקים בהתאם לתוצאה. לדוגמה אם בקוביה אחת יצא המספר 4 ובקוביה השניה יצא $+$ מאות, התלמיד האחראי על הלבנים מוסיף 4 מאות.
- תחילת המשחק: אחד התלמידים זורק את הקוביות.
- האחראי על הלבנים מוסיף או מוריד לבנים בהתאם.
- "הכרטיסן" אורז לבנים ככל האפשר ומסדר את כרטיסי המספר בהתאם ללבנים שעל הלוח.
- "המתעד" רושם כל פעם את המספר שיוצא.
- כשמסתיים המשחק משווים את התוצאות בין השלישיות ומכריזים על השלישיה המנצחת.
- הפנו את הילדים לדפי הפעילות לתלמיד.

דרכי הערכה

במהלך פעילות התלמידים צפו בתלמידים ושימו לב האם הם:

- מבנים את משמעות המילים יחידות, עשרות מאות?
- פועלים עם הלבנים בהתאם לתוצאות הקוביות?
- מבנים שעליהם לארוז לבנים "ככל האפשר" כדי להשתמש בכרטיסיות?
- מונים נכון את הלבנים?
- משיימים נכון מספרים תלת-ספרתיים?